

Sara Dunant

KRV *i*
LEPOTA
• Bordžije •

Prevela
Dubravka Srećković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Sarah Dunant

BLOOD AND BEAUTY: THE BORGAS

Copyright © Sarah Dunant 2013

Translation copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

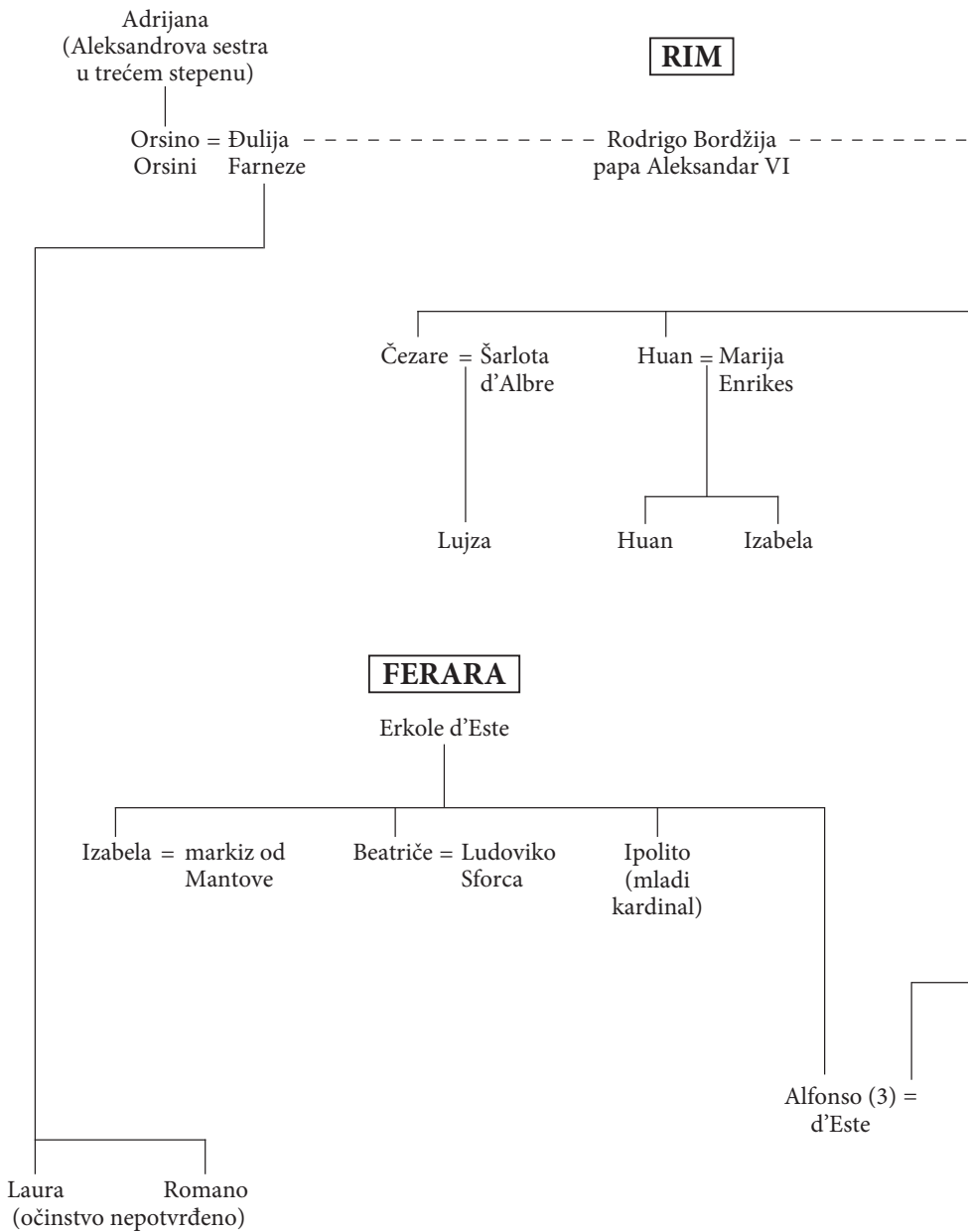

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

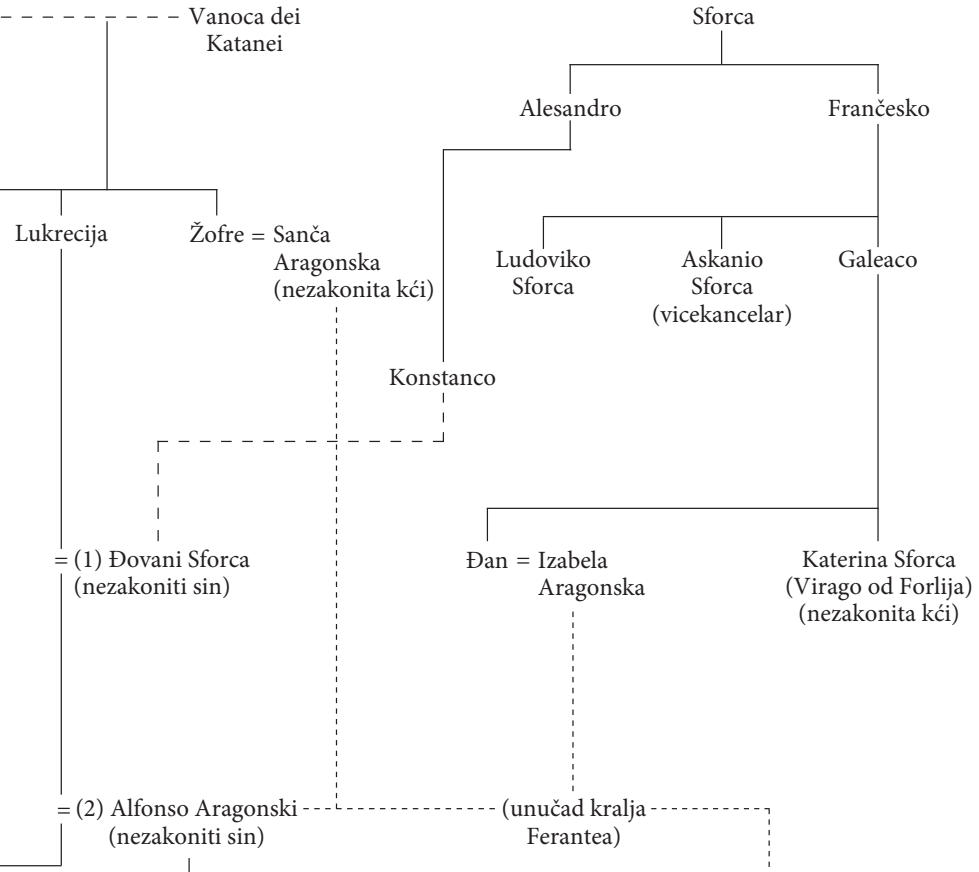
SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Entoniju,
zahvaljujući kojem je sadašnjost bogata koliko i prošlost*

MILANO

NAPULJ

Rodrigo

Karlota Aragonska (takode kći kralja Federika) (neuspešno joj se udvarao Čezare)

ISTORIJSKA NAPOMENA

Krajem petnaestog veka mapa Evrope je pokazivala ogromne površine koje bi savremeni posmatrač već mogao da prepozna. Francuska, Engleska, Škotska, Španija i Portugaliya bile su na putu da postanu geografski i politički entiteti pod vladavinom nasledne monarhije. Nasuprot njima, Italija je i dalje bila skup gradova-država, zbog čega je ova zemlja bila ranjiva za spoljne napade. Sa izuzetkom Mletačke republike, većina tih država bila je u rukama porodičnih dinastija: u Milanu su to bile Sforce, u Firenci Medičiji, u Ferari Este, a u Napulju i na jugu – španska kuća Aragonskih.

Usred svih njih nalazio se Rim, burno poprište gde su se raznorazne ugledne porodice otimale za položaj, ali isto tako, što je još važnije, i sedište papske vlasti. Iako su mu ovozemaljske teritorije bile skromne – i često date u zakup verskim velikodostojnicima – papa je imao ogroman uticaj. Kao poglavar Crkve, taj odabrani čovek, obično Italijan, lično je nadzirao nepreglednu mrežu finansijskih izvora širom Evrope, a kao božji zastupnik na zemlji mogao je raspolagati svojom duhovnom moći u strateške i političke svrhe, što je i činio. S obzirom na to da je katoličanstvo neugroženo vladalo i da se u

Crkvi odomaćila korupcija, nije bilo neobično da pojedine pape zgrću bogatstvo samo za sebe, te da rade na karijeri i dobrobiti pripadnika svojih porodica. U pojedinim slučajevima – čak i sopstvene nezakonite dece.

Takva je bila situacija u leto 1492, kada je posle smrti Inokentija VIII papski presto ostao prazan, spreman za novog vršioca te dužnosti.

PRVI DEO

Imamo papu

On je u onim godinama kada su, kako veli Aristotel, muškarci najmudriji: telom krepak, pameću bodar, savršeno prikladan za svoj novi položaj.

SIGISMONDO DE KONTI, APOSTOLSKI SEKRETAR, 1492.

PRVO POGLAVLJE

11. avgust 1492.

Zora je ličila na bledu masnicu što se širi noćnim nebom kad je neko u palati širom otvorio prozor i u otvoru se pojavilo lice, izobličeno pod svetlošću koju su odozdo bacale baklje. Dole na pjaci, vojnici tu smešteni da čuvaju red i mir behu pospali. Ali smesta su se probudili čim je odjeknuo glas:

„IMAMO PAPU!“

Unutra je vazduh kiselo mirisao od znoja staračkih tela. U avgustu je Rim grad žege i smrti. Već gotovo pet dana bez prekida dvadeset tri čoveka bila su zatočena u ogromnoj Vatikanskoj kapeli u kojoj je više bilo kao u kasarni. Svi su bili ličnosti s položajem i bogatstvom, navikli da jedu iz srebrnog tanjira i da imaju bar desetak slugu koji će priskočiti na prvi poziv. Ovde, međutim, nisu imali pisare da im pišu pisma, nisu imali kuvare da im pripremaju gozbe. Uz jednog jedinog slugu što ih je oblačio, tu su ovi ljudi jeli samo oskudne obroke isporučivane kroz otvor čiji bi se kapak zalupio čim se preda i poslednja porcija. Dnevna svetlost uvlačila se unutra kroz male prozore visoko u zdanju, a noću je mnoštvo sveća

treperilo pod poluobličastim svodom s naslikanim ozvezdanim nebom, nepreglednim, činilo se, poput samih božjih nebesa. Tu su neprekidno boravili u međusobnom društvu, napolje su ih puštali samo radi zvaničnog glasanja ili da bi se olakšali, a rad se nastavljao čak i kraj nužničke jame; pregovori i ubeđivanje nad mlazom staračke mokraće. Na kraju, kad se toliko umore da ne mogu više ni pričati, ili kad moraju da zatraže od Boga da ih usmeri, imali su slobodu da se povuku u svoje ćelije: niz improvizovanih pregrada dignutih duž zidova kapele, a opremljenih stolicom, stolom i slamaricom na ležaju od dasaka: ovo isposništvo je, bez sumnje, trebalo da bude podsetnik na stradanja revnosnih svetitelja.

Samo što je u poslednje vreme vladala oskudica u svetiteljima, a naročito u okviru rimske kardinalske konklave.

Vrata su zašipljena 6. avgusta ujutru. Deset dana pre toga, nakon dugogodišnjeg hroničnog pobolevanja, papu Inokentija VIII najzad su svladali naporni pokušaji da ostane u životu. U svojim odajama u Vatikanskoj palati, njegovi sin i kći strpljivo su čekali da ih privedu očevoj samrtnoj postelji, ali su njemu poslednji trenuci ostali rezervisani za kardinale i doktore, što su se samo množili. Telo mu je još bilo toplo kad su ulicama krenule da se viju priče, nalik zadahu iz slivnika. Vučji čopor stranih poslanika i diplomata nadisao ih se punim plućima, a onda širom zemlje razaslao sopstvene verzije događaja u bisagama brzih konja: priče o tome kako leš Njegove svetosti počiva smežuran, uprkos tome što su iz vena malih rimskih uličara natočili pola kondira krvi po naređenju doktora Jevrejina, koji se kleo da će mu to spasti život; o tome kako iste te obeskrvljene dečake već jedu ribe u Tibru, dok je doktor zbrisao iz grada. Za to vreme je, iznad papskih čaršava i prekrivača, papin miljenik, kolerični kardinal Dela Rovere, bio toliko zauzet razmenjivanjem pogrda s vicekancelarom kardinalom Rodrigom Bordžijom da ni jedan ni drugi nisu zapravo приметili kada je Njegova

svetost prestala da diše. Moguće je da je Inokentije umro i da pobegne od njihove galame, jer su se gložili godinama.

Dabome, u takvom spletu glasina čovek mora sam odabrati u šta će verovati, a razni vladari vole da im vesti, baš kao i pečenje, budu manje-više dobro začinjene. Dok će se malobrojni zapitati zašto se ti kardinali toliko džapaju, druge će možda zanimati pomenuta krv, jer u gradu se dobro znalo da je Njegova svetost već nedeljama živela samo na mleku dojilje, smeštene u predsoblju i plaćane po čaši. Ah, kakav način da odeš u raj: pijan od ukusa majčinog mleka.

A kada je reč o konklavi koja će uslediti – dakle, jedino je sigurno bilo predviđanje da je nemoguće išta predvideti; to, i činjenica da će sledeći božji namesnik na zemlji biti izabran koliko na osnovu nekakvih svojih svetačkih kvalifikacija za taj posao, toliko i na osnovu mita i uticaja.

Krajem trećeg dana, kad su se iznureni kardinali povukli u svoje ćelije, Rodrigo Bordžija, apostolski vicekancelar i kardinal španske Valensije, sedeo je i uživao u prizoru pred sobom. Iznad raskošno naslikanih draperija na zidovima kapele (poznato je bilo da novopostavljeni kardinali pokušavaju i da povuku te zavese) videla se scena iz Mojsijevog života: mlade i sveže Jotorove kćeri, njihove uskovitlane kose i boje haljina pevale su čak i pod svetlošću sveća. Sikstinska kapela dičila se sa šesnaest takvih fresaka – prikaza Hrista i Mojsija – te su oni s dovoljno jakim uticajem mogli izabrati sebi ćeliju prema mestu u ciklusu slika. Da mu neko slučajno ne bi pogrešno protumačio težnje, kardinal Dela Rovere je trenutno sedeo pod prikazom Hrista koji predaje Svetom Petru ključeve Crkve, dok je njegov glavni protivnik – Askanio Sforca – morao da se zadovolji Mojsijem koji steže kamene tablice (premda bi mnogi rekli da kardinal Sforca, s obzirom na brata koji upravlja

siledžijskom milanskom državom, ima na svojoj strani i nešto više od božjih zapovesti).

Javno je Rodrigo Bordžija uvek bio skromniji u svojim stremljenjima. Zadržao je položaj vicekancelara za vladavine pet različitih papa – što je već samo po sebi diplomatski podvig – a to ga je, uz čitav niz preimućstava, preobrazilo u jednog od najbogatijih i najuticajnijih crkvenih velikodostojnika u Rimu. No jedno nije nikako mogao preokrenuti sebi u korist: svoju špansku krv. I zato mu je sam papski presto stalno izmicao. Sve dosad, možda; jer nakon dva javna pretresa nastala je mrtva trka između glavnih suparnika, pa je zato njegova vlastita skromna šačica glasova bila još koliko moćnija.

Promrsio je kratku molitvu Bogorodici, dohvatio svoj kardinalski šešir i tiho se prošunjabo mermernim hodnikom između privremenih ćelija, sve do one koju je i tražio.

Unutra je, donekle slomljen od vrućine i vođenja politike, sedeo mlad čovek s bahovskim trbuščićem i podbulim licem. Sa svojih sedamnaest godina Đovani de Mediči bio je najmlađi kardinal dotad uveden u Sveti kolegijum, pa je tek trebalo da se odluči kome će konačno podariti odanost.

„Vicekancelaru!“, skoči mladić na noge. Istina glasi da se čovek tek s mukom može toliko dugo boriti s crkvenim pitanjima, pa mu misli behu odlutale belim dojčkama devojke koja je s njime delila postelju u Pizi dok je tamo studirao. Bilo je u njoj nečeg posebnog – možda u smehu, u mirisu kože? – i zato se, kad god mu ustreba utehe, u mislima privijao upravo uz njeno telo. „Oprostite, nisam vas čuo.“

„Naprotiv – vi treba meni da oprostite. Omeo sam vas u molitvi!“

„Ne... ne baš.“ Ponudio ga je da sedne na stolicu, ali kardinal Bordžija je odbi odmahnuvši rukom, pa smesti široku stražnjicu na ležaj.

„I ovo će mi lepo poslužiti“, srdačno kaza raspalivši pesnicom po dušeku.

Mladi Mediči se zagleda u njega. Dok se svi ostali po toj nemilosrdnoj vrućini tope, prosto neverovatno kako je ovaj krupni čovek i dalje tako čio! Svetlost sveća iscrtavala je široko čelo pod plastom bele kose s tonzurom, kukastu nosinu i pune usne nad debelim vratom. Rodriga Bordžiju niko ne bi nazvao – ne bi ni mogao nazvati – lepim; za to je bio prestar i previše zdepast. Pa ipak, ko se u njega zagleda, ne bi baš tako lako odvojio pogled, jer u tim prodornim tamnim očima bilo je energije mnogo mlade od njega samog.

„Budući da sam proživio izbore četiri pape, gotovo da sam zavoleo te... kako da ih nazovemo? – 'izazove' života konklave.“ Glas mu je, slično telu, bio upečatljiv, dubok i zvučan, sa zaostacima španskog naglaska u grlenom potkraćivanju određenih reči. „Ali svejedno pamtim kako je bilo prvi put. Nisam bio mnogo stariji od vas. I tad je bio avgust – avaj, vrlo rđav mesec po zdravlje naših svetih otaca. Zatvor nam tada nije bio tako divan, razume se. Komarci su nas žive jeli, a od postelje su mi sevale kosti. Pa opet sam preživio.“ On se nasmeja, krupnim glasom, bez prizvuka uobraženosti ili izveštačenosti. „Mada, naravno, nisam imao ni takvog izuzetnog oca da me usmerava. Lorenzo de Mediči bi se ponosio da vas može videti kako ste zauzeli svoje mesto u konklavi, Đovani. Iskreno mi je žao zbog njegove smrti. To je bio gubitak ne samo za Firencu već za čitavu Italiju.“

Mladić prinese ruku grudima. *Čuvaj se, sine moj. Danas je Rim poprište nepravdi, sama žiža svekolikog zla.* Pod haljinama je čuvao pismo od oca: savet sinu koji ulazi u zmijinjne gnezdo Crkve, od čoveka koji je imao taj dar da se kliza po tankom ledu, a stvori privid kao da po njemu igra. *Tek malobrojnim smeš verovati. Drži se sopstvenog suda sve dok ne utvrdiš sebi položaj.* Od njegove smrti, što je bilo svega koji mesec pre toga, mladi kardinal beše naučio sadržaj tog pisma napamet, premda je sada gorko žalio što te reči nisu manje uopštene, što nisu određenije.

„Dakle, recite mi, Đovani...“ – Rodrigo Bordžija prena-glašeno utiša glas, kao da najavljuje tajne koje će njih dvojica upravo razmeniti – „...kako se držite kroz sve ovo, kroz ovu zamršenu proceduru?“

„Molim se Bogu da nađe pravog čoveka koji će nas predvoditi.“

„Lepo rečeno! Ubeđen sam da se vaš otac izjašnjavao protiv potkupljivosti Crkve i upozoravao vas na lažne prijatelje koji bi vas uvukli zajedno sa sobom u korupciju.“

Ovaj sadašnji kardinalski kolegijum oskudeva u dostojnim ljudima, pa bi ti bilo mudro da se prema njima postaviš odme-reno i uzdržano. Mladić i preko volje opet prinese ruku prsima, da proveri je li pismo skriveno. *Čuvaj se zavodnikâ i rđavih savetnika, zlih ljudi koji će te povući naniže, misleći zbog tvoje mladosti da ćeš biti lak ulov.* Valjda ipak čak ni vicekancelarove jastrebovske oči ne mogu da čitaju tajne kroz dva sloja tkanine?

Napolju se zaori povik, a za njim odjeknu pucanj iz arke-buze, novog oružja za novo doba. Mladiću glava polete ka visokom, zatamnjenom prozoru.

„Ne trzajte se. Samo uobičajeno krvoproliće.“

„O... ne, ne brinem se ja.“

Dobro su bile znane priče: kako se u praznom prostoru između vladavine dvojice papa Rim otrže svakoj upravi, stari račun i izmiruju se ubodima noža po mračnim uličicama, novi se legu pod okriljem opšteg ushićenog razbojništva koje šara između krađa, tuča i ubistava. No ono najgore pogodiće ljude koji su bili suviše u milosti, jer oni će najviše izgubiti.

„Trebalo je da budete ovde kad je umro poslednji papa Dela Rovere, Sikst Četvrti – mada čak ni Lorenzo de Mediči nije mogao da proizvede svog desetogodišnjeg sina u kardinala, zar ne?“, nasmeja se Rodrigo. „Njegovog sestrića toliko su mrzeli da mu je narodna rulja opelješila kuću brže nego pošast ska-kavaca.“ On zavrte glavom, ne uspevajući da prikrije uživanje u tom sećanju. „Pa ipak, sigurno se osećate kao kod kuće dok sedite ovde pod delima očevih štíćenika.“ Podigao je oči ka

fresci na zidu u pozadini ćelije: grupa tankovijastih figura, tako nežnih da je delovalo kao da se još pokreću pod slikarovom četkicom. „Ovo je od onog Botičelija, je li tako?“

„Od Sandra Botičelija, da.“ Mladom Firentincu je taj stil bio prislan isto koliko i Očenaš.

„Kakav nadaren čovek! Čudesno koliko... koliko puta on unosi u duh. Uvek sam smatrao da je papa Sikst imao neverovatnu sreću što ga je dobio, kad se uzme u obzir da je tri godine pre toga bio pokrenuo zaveru da mu ubije pokrovitelja, vašeg rođenog oca, i da zbríše čitavu porodicu Mediči. Srećom, vi ste premladi da biste pamtili taj sramni postupak.“

No nije bio ni toliko premlad da bi ikada zaboravio. Od tog napada krvavija je bila jedino odmazda.

„Srećom, preživeo je i napredovao. Uprkos porodici Dela Rovere“, dodade Rodrigo osmehujući se.

„Moj otac se vrlo pohvalno izražavao o vašem visprenom duhu, vicekancelaru. Znam da ću od vas mnogo šta naučiti.“

„Ah! Vi već imate njegovu promućurnost i diplomatičnost, to vidim.“ A na ovo se njegov osmeh rasplinu u smeh. Sveća na stolu zaleluja od struje njegovog izdisaja, krupne crte lica zaigraše mu pod svetlošću. Njegov mladi sagovornik oseti kako mu graška znoja klizi iz kose, te je obrisao šakom. Prsti mu ostaše ulepljeni. Za razliku od njega, Bordžija je i dalje bio neverovatno nedotaknut vrućinom.

„Dakle, morate mi oprostiti ako pokazujem određenu oćinsku naklonost. I sam imam sina vaših godina kome takođe treba saveta dok se uspinje crkvenom lestvicom. Ah! – ta naravno, vi to već znate. Zajedno ste studirali u Pizi. Čezare vas je često pominjao kao dobrog druga. I kao izvanrednog studenta retorike i prava.“

„Isto bih i ja za njega rekao.“

Pred drugima. Ne i privatno. Ne. Privatno, drćni mladi Bordžija bio je suviše opkoljen svojom španskom svitom da bi i sa kim drugovao. Što je i dobro, jer koliko god novca trpao

na sebe (a uvek je na sebi nosio džak para; kad dođe na ručak, jedva su mu se videle tkanine od prišivenih dragulja), Bordžija kopilan nikad ne može biti društveno jednak zakonitom Medičiju. Bio je bistar, međutim, toliko hitrouman da je u javnim raspravama umeo gadno da ubode, izvlačeći iz mozga argumente nalik raznobojnim nitima sve dok se crno naizgled ne pretvori u belo i dok zlo ne postane samo još jedna nijansa sive. Njemu kao da su bile dosadne čak i hvale njihovih predavača: on je više živeo po krčmama nego u dvoranama učilišta. Mada u tome grehu i nije baš bio usamljen.

Mladom Medičiju bi drago što ga okružuju senke. Ne bi voleo da takve misli ogoli na dnevnom videlu. Amblem na grbu Bordžija jeste bik, ali svi znaju da se u toj porodici s kolena na koleno nasleđuje lukavost lisice.

„Dakle, ja se divim vašoj težnji ka vrlini, kardinale.“ Rodrigo Bordžija se naže ka njemu i blago mu spusti šaku na koleno. „U božjem milostivom oku ona će izgledati ogromna.“ Tu počuta. „Ali ne i u čovekovim letopisima, strepim. Tužna istina glasi da su vremena koja proživljavamo duboko iskvarena i da neće preživeti ni papa ni Italija ako ne budemo imali čoveka koji bi bio u stanju da se opre gladi vukova što krstare oko njega.“

Za razliku od nadlanice, debele poput komadine mesa, prsti su mu bili neverovatno otmeni, tanki pri vrhovima, sa lepo negovanim noktima, i načas mladi čovek ulovi sebe u razmišljanju o ženi koja odnedavno krase vicekancelarovu postelju. Govorilo se za nju da je Venera od krvi i mesa: kože kao mleko, zlatne kose, mlada da bi mu mogla biti unuka. Ogovaranja behu prožeta zgražavanjem što se takva svežina uparila s takvim raspadanjem, ali bilo je u njima i zavisti; koliko se lako lepota lepi za magnet moći, kako god muškarac izgledao!

„Vicekancelaru“ – tu je predahnuo. „Ako ste ovde da biste pridobili moj glas...“

„Ja? Ne, ne, ne. Ja sam samo jagnje u ovom moćnom stadu. Poput vas, nemam druge želje doli da služim Bogu i našoj Svetoj majci Crkvi.“ Sad su ovome starijem ucaklile oči. Pričalo se da Dela Rovere ima ćud taman zgodnu da se na njoj živ pečeš, no da se više treba čuvati Bordžijinog osmeha. „Ne. To što uopšte istupam samo je zato što se bojim, budući da sam i pre slično gledao, da će nas mrtva trka gurnuti u ruke koje su manje sposobne čak i od mojih.“

Dovani se zagleda u njega, čudeći se moći čoveka koji ume tako bezočno da laže, a ipak ostavlja utisak da govori iz duše. Je li u tome, dakle, njegova tajna? Za poslednjih nekoliko dana imao je prilike da ga vidi na delu; da zapazi koliko neumorno upreda i raspreda čvorove drugih ljudi, kako će prvi priskočiti starijima da ih povede u njihove ćelije ili izmisliti da mu je hitno da obavi nuždu kad god pregovori zapnu i ukaže se potreba za novim inicijativama. Nekoliko puta je ovaj mladi ušao u nužnike i ustanovio da pri njegovom ulasku utihne svaki razgovor. A gotovo uvek je tu bio i sam vicekancelar, klimao glavom sav ozaren nad svojom trbušinom, držeći alatku labavo u ruci, kao da je za božje kardinale najprirodnije na svetu da zauzmu takvu pozu kad se nađu na okupu.

U ćeliji je vazduh bio gust kao čorba. „Blaga Marijo i svi sveci! Ne budemo li vodili računa, skuvaćemo se danas živi natenane kao Sveti Sirin.“ Rodrigo teatralno stade da hladi lice šakom, a onda zari ruku u haljine i izvadi staklence s fino ukrašenim srebrnim poklopcem. „Smem li vam ponuditi malo olakšanja?“

„Ne, ne, hvala.“

Zavukao je prst u flašicu i obilato se pomazao. Osetivši miris jasmína, mladi čovek se priseti da ga je poslednjih dana namirisao po javnim prostorima, kao i još neke mirise. Da li se svaki tabor, poput psećeg čopora, prepoznaje po mirisu?

Kardinal je namerno sporo vraćao flašicu pod haljine dok je ustajao da krene. A onda, iznebuha, kao da se predomisli.

„Dovani, meni se čini da ste vi previše na oca da ne biste primetili šta se ovde zbiva. Zato ću vam reći nešto što nisam pred drugima obznanio.“ Na to saže telesinu kako bi se približio mladićevom licu. „Nemojte da vas ovo uznemiri. To što vam poveravam shvatite kao izraz poštovanja prema vašoj porodici: kao pouku o tome kako se uticaj seli kad vazduh postane zagušljiv kao smrdljiv sir. Dela Rovere ne može odneti pobedu na ovim izborima kako god trenutno delovalo.“

„Otkud to znate?“, brzo reče mladić: iznenađenje je – a možda i polaskanost – nadjačalo uzdržanost na koju se zavetovao.

„Znam zato što sam zavirio u srca ovih ljudi ovde, a umem i da računam.“ Osmehnuo se, ali u njemu je sad bilo manje veselja. „Prilikom sledećeg javnog pretresa, Dela Rovereov tabor skupiće više glasova, što će njega staviti ispred Sforce, mada neće biti dovoljno da mu obezbedi pobedu. Kad se to bude dogodilo, Askanio Sforca, koji i ne bi bio loš papa, premda bi isuviše davao prednost Milanu u odnosu na Firencu – i na vas – da bi ga podneli, počće da paniči. I to s pravom. Jer onome ko najviše plaća biće po volji papstvo u rukama Dela Roverea. A novac kojim upravo kupuje prodor ovamo nije čak ni njegov lično. Zna li odakle potiče? Iz Francuske! Zamislite samo! Italijanski kardinal kog je kupila Francuska. Uveren sam da ste čuli glasine. Odvratna kleveta, mislite možda vi? Samo što su u ovom gradu klevete obično manje gnusne od istine.“ Na to prenaplašeno uzdahnu. „Bila bi to propast, dabome: strana sila koja sedi u papskoj odaji. Dakle, da bi porazio suparnika, Askanio Sforca će se okrenuti meni.“

Tu začuta kao da čeka da mladić shvati te reči.

„Jer ja ću u tom trenutku jedini moći da zaustavim vodu što bi pokuljala nizbrdo u tom smeru.“

„Okrenuće se vama? Ali...“ *I opet velim, sine moj, dok se ne budeš privikao, biće ti mudro da više koristiš uši, a manje jezik.*
„Ali ja sam mislio...“ Ne doreče.

„Šta ste mislili? Da bi i papa Borrrrdžja bio tuđin?“, kaza ovaj, opet vaskrsnuvši onaj hrapavi, grleni izgovor svoga prezimena. „Čovek koji bi gurao samo svoju porodicu i bio odaniji Španiji nego Italiji?“ Na tren mu u očima blesnu neprikriiven gnev. „Recite mi – da li bi papa Mediči manje brinuo o Svetoj majci Crkvi zato što voli svoju porodicu i potiče iz Firence?“

„Kardinale Bordžija, nisam imao nameru...“

„Da me uvredite? Naravno da niste! Kao što me niste ni uvredili. Moćne porodice moraju otvoreno razgovarati među sobom. U najmanju ruku bih to očekivao.“

Osmehnuo se, i te kako svestan da se poređenje njihovih dveju porodica može tumačiti i kao uzvratna uvreda.

„Tačno, ja sam Bordžija. Kad zagrlim svoju decu, govorimo svojim maternjim jezikom. Ali čikam nekog da kaže kako sam manje Italijan od onih što bi sada da zavuku prste u francuske škrinje sa zlatom. Ako je papska kruna već na prodaju – a Bog mi je svedok da ja takav proces nisam pokrenuo – onda neka se makar ta prodaja obavi u ovoj sobi.“ Ponovo je uzdahnuo, pa pljesnuo mladića po ramenu. „Ah! Strepim da sam se previše izrekao. Eto vidite! Išćupali ste istinu od mene. Vašim vena-
ma teče očeva krv. Kakav je to političar bio! Uvek je jednim okvašenim prstom isprobavao otkuda duva vetar da bi, čim oseti promenu, mogao da razmesti jedra i održi državni brod na pravcu.“

Mladi Mediči ne odgovori. Previše je na njega ostavila utisak ova predstava. Politika šarma. Budući da je odrastao sa ocem koji je, kad mu tako odgovara, umeo da pretvori sirće u med, bolje od većine drugih znao je kako ona funkcioniše, ali ova mešavina genijalnosti, lukavosti i pozorišnih smicalica bila je čak i za njega nova.

„Umorni ste. Odmorite se malo. Šta god da se desi, neće biti rešeno bar do sutra. Znaite, čini mi se da bi moj Čezare u skerletnoj odeždi izgledao gotovo jednako lepo kao vi.“ A taj poslednji osmeh bio je razgaljeniji od svih, verovatno zato